

HƯỚNG DẪN HOẠT ĐỘNG CHUYÊN MÔN BỘ MÔN LỊCH SỬ CẤP THPT NĂM HỌC 2019 - 2020

Thực hiện kế hoạch năm học 2019-2020, Sở Giáo dục và Đào tạo Hà Nội hướng dẫn các tổ, nhóm bộ môn Lịch sử của các trường THPT một số nội dung sau :

1. Về việc thực hiện qui chế chuyên môn

- Tổ nhóm chuyên môn Lịch sử ở các trường tự *xây dựng và thực hiện kế hoạch dạy học lịch sử* với khung thời gian 37 tuần thực học (học kỳ I: 19 tuần, học kỳ II: 18 tuần), đảm bảo thời gian kết thúc học kỳ I, kết thúc năm học thống nhất, đúng với khung PPCT của Bộ. Kế hoạch dạy học có đủ thời lượng dành cho bài tập, ôn tập, dạy học lịch sử địa phương, hoạt động trải nghiệm sáng tạo, *các chủ đề dạy học* và kiểm tra định kỳ. Kế hoạch dạy học phải được thống nhất trong tổ nhóm chuyên môn và được lãnh đạo nhà trường phê duyệt.

- *Chú trọng tuyên truyền, giáo dục chủ quyền quốc gia về biên giới, biển đảo.*

- Đảm bảo 100% giáo viên lên lớp có giáo án mới hoặc đã bổ sung, điều chỉnh cho phù hợp với đối tượng học sinh. Giáo án phải được soạn theo hướng thiết kế các hoạt động học tập.

- Thực hiện dạy học bám sát chuẩn kiến thức, kỹ năng Chương trình GDPT môn Lịch sử và dạy học lịch sử địa phương theo quy định.

- Thực hiện các qui định về hồ sơ, sổ sách chuyên môn, về số đầu điểm theo qui định và lưu đề kiểm tra viết.

- Thực hiện nghiêm túc các văn bản về "Hướng dẫn kiểm tra đánh giá xếp loại" của Bộ và Sở, *Cập nhật định hướng kiểm tra đánh giá theo hướng "mở" nhằm kiểm tra năng lực, phẩm chất của học sinh.*

- Tổ chức tốt việc dự giờ, kiểm tra việc thực hiện quy chế chuyên môn trong tổ/nhóm.

- Tuân thủ hướng dẫn điều chỉnh nội dung dạy học (giảm tải) trong SGK của Bộ GDĐT.

2. Thực hiện đổi mới phương pháp dạy học

Tiếp tục đổi mới phương pháp dạy học *theo hướng phát triển năng lực, phẩm chất của học sinh*, quán triệt các nhiệm vụ cụ thể sau đây:

- *Soạn giáo án theo hướng thiết kế các hoạt động học tập của học sinh*, GV là người tổ chức, hướng dẫn, điều khiển các hoạt động học tập đó, sắp xếp hợp lý các hoạt động học tập của học sinh, phối hợp tốt giữa làm việc cá nhân và theo nhóm.

- Bài giảng của giáo viên tránh dàn trải, *xác định được những đơn vị kiến thức cơ bản, trọng tâm* và tập trung các phương pháp, phương tiện và tổ chức có hiệu quả các hoạt động học tập của học sinh làm nổi bật kiến thức trọng tâm, tạo điểm nhấn cho bài giảng, giúp học sinh theo dõi tập trung, có định hướng không gây tâm lí chán nản, căng thẳng, mệt mỏi. Tiếp tục rà soát nội dung SGK, tinh giản những nội dung dạy học vượt quá mức độ cần đạt về kiến thức, kỹ năng của chương trình hiện hành; điều chỉnh để tránh trùng lặp nội dung giữa các môn học, hoạt động giáo dục; bổ sung, cập nhật những thông tin mới phù hợp, thay thế những thông tin cũ, lạc hậu.

- *Đẩy mạnh việc vận dụng dạy học giải quyết vấn đề, các phương pháp thực hành trong bộ môn*; bảo đảm cân đối giữa việc truyền thụ kiến thức, rèn luyện kỹ năng và

định hướng thái độ, hành vi cho học sinh; tích cực ứng dụng công nghệ thông tin, tổ chức các hoạt động trải nghiệm sáng tạo phù hợp với nội dung bài học.

- *Tăng cường liên hệ thực tiễn* để tăng tính hấp dẫn của bài giảng, giúp học sinh dễ dàng hiểu bài và thấy được kiến thức sách vở gắn gũi với cuộc sống.

- *Chú trọng mục tiêu giáo dục tư tưởng đạo đức*, định hướng thái độ, hành vi cho học sinh thông qua những nội dung kiến thức lịch sử.

- *Xây dựng hệ thống câu hỏi hợp lý, phát triển tư duy của học sinh. Tăng cường ra các câu hỏi tạo điều kiện để học sinh được bày tỏ quan điểm, chính kiến ngay trong giờ học về những sự kiện, hiện tượng lịch sử.*

3. Đổi mới hình thức tổ chức dạy học

- Đa dạng hóa các hình thức học tập, ngoài dạy học ở trên lớp cần chú ý các hình thức dạy học tại di sản, thực địa, bảo tàng...; các hoạt động ngoại khóa, hoạt động trải nghiệm sáng tạo, nghiên cứu khoa học của học sinh; sử dụng các hình thức dạy học trên cơ sở ứng dụng công nghệ thông tin và truyền thông như: dạy học trực tuyến, trường học kết nối...

- Cần coi trọng giao nhiệm vụ và hướng dẫn học sinh học tập ở nhà, ở ngoài nhà trường.

- Tiếp tục thực hiện tốt việc sử dụng di sản văn hóa trong dạy học theo Hướng dẫn số 73/HD-BGDĐT-BVHTTDL ngày 16/01/2013 của liên Bộ GDĐT, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch.

4. Đổi mới kiểm tra, đánh giá

Đổi mới kiểm tra đánh giá theo hướng *chú trọng đánh giá năng lực, phẩm chất, đánh giá quá trình học tập của học sinh, đồng thời đổi mới hình thức kiểm tra* phù hợp với yêu cầu kì thi THPT Quốc gia. Cần quán triệt các nhiệm vụ cụ thể sau đây:

- *Tổ chức chặt chẽ, nghiêm túc, đúng quy chế ở tất cả các khâu* ra đề, coi, chấm và nhận xét, đánh giá học sinh trong việc thi và kiểm tra; đảm bảo thực chất, khách quan, trung thực, công bằng, đánh giá đúng năng lực và sự tiến bộ của học sinh.

- *Khuyến khích đánh giá thường xuyên đối với tất cả học sinh*: đánh giá qua các hoạt động trên lớp; đánh giá qua hồ sơ học tập, vở học tập; đánh giá qua việc học sinh báo cáo kết quả thực hiện một dự án học tập, nghiên cứu khoa học; đánh giá qua bài thuyết trình (bài viết, bài trình chiếu, video clip,...). Giáo viên có thể sử dụng các hình thức đánh giá nói trên thay cho các bài kiểm tra thường xuyên hiện hành.

- *Kết hợp đánh giá trong quá trình dạy học, giáo dục và đánh giá tổng kết cuối kỳ, cuối năm học*; đánh giá của giáo viên với tự đánh giá và nhận xét, góp ý lẫn nhau của học sinh, đánh giá của cha mẹ học sinh và cộng đồng. Khi chấm bài kiểm tra phải có phần nhận xét, hướng dẫn, sửa sai, động viên sự cố gắng, tiến bộ của học sinh.

- *Thực hiện nghiêm túc việc xây dựng đề thi, kiểm tra theo ma trận* với 4 mức độ yêu cầu: nhận biết; thông hiểu; vận dụng; vận dụng cao, đảm bảo nguyên tắc phù hợp với đối tượng học sinh và tăng dần tỉ lệ các câu hỏi, bài tập ở mức độ yêu cầu vận dụng, vận dụng cao.

- *Hình thức kiểm tra: kết hợp trắc nghiệm với tự luận*. Căn cứ vào thực tế của nhà trường để lựa chọn tỉ lệ phù hợp, có thể tham khảo tỉ lệ sau: Lớp 10: 50% trắc nghiệm, 50% tự luận; lớp 11: 60% trắc nghiệm, 40% tự luận; lớp 12: 80% trắc nghiệm, 20% tự luận. Các đề khảo sát của lớp 12 (nếu có) 100% trắc nghiệm.

- *Tăng cường ra các câu hỏi mở* gắn với thời sự quê hương, đất nước tạo điều kiện để học sinh được bày tỏ chính kiến của mình về các vấn đề kinh tế, chính trị, xã hội.

- *Tăng cường sử dụng đồ dùng dạy học và ứng dụng công nghệ thông tin: sử dụng những phần mềm phục vụ dạy học như Bộ tư liệu và giáo án điện tử Smartschool trong dạy - học, sử dụng hệ thống câu hỏi ôn tập và tự kiểm tra trực tuyến môn Lịch sử lớp 11 và lớp 12 để chuẩn bị tốt cho việc thi THPT quốc gia năm 2020.*

5. Về các kỳ thi của học sinh

5.1. Đối với lớp 10,11: khuyến khích các trường, cụm trường tổ chức thi Olympic nhằm phát hiện những học sinh giỏi (Tháng 3/2019).

5.2. Thi HSG thành phố: lớp 12

- Thi vòng 1: Chọn HSG thành phố, ngày 03/10/2019. Kiến thức ôn tập nằm trong toàn bộ chương trình cấp học trong đó tập trung chủ yếu là kiến thức của các lớp cuối cấp, lịch sử Việt Nam của lớp 11. Lịch sử thế giới lớp 12 theo khung phân phối chương trình của Bộ GDĐT, học đến đâu thi đến đó.

- Thi vòng 2: Chọn đội tuyển dự thi HSGQG, ngày 22/10/2019. Không giới hạn nội dung ôn tập.

Các trường cần chú ý bồi dưỡng cho học sinh biết cách xâu chuỗi các kiến thức đang học với những kiến thức đã học trong chương trình. Biết sử dụng kiến thức được học giải quyết những vấn đề thực tiễn đặt ra; gắn kiến thức lịch sử dân tộc với lịch sử địa phương Hà Nội, Lịch sử dân tộc với lịch sử thế giới.

- Hình thức thi: tự luận.

6. Ôn thi THPT Quốc gia năm 2020

Để nâng cao chất lượng kì thi THPT Quốc gia 2020, tổ nhóm chuyên môn và các thầy cô giáo dạy và ôn thi lớp 12 cần lưu ý một số vấn đề sau:

- Quản lý tốt, định hướng, động viên, khích lệ học sinh học tập nghiêm túc tiết học trên lớp. Đảm bảo học sinh thường xuyên xác định học để thi môn Lịch sử, tránh để kiến thức dồn về cuối (gần kì thi).

- Mỗi bài học GV cần hệ thống hóa kiến thức theo hướng cơ bản, tinh gọn (dạng đề cương), nhằm giúp học sinh biết, hiểu kiến thức cơ bản, trọng tâm của bài ngay trong tiết học trên lớp. Tránh tung bộ đề ôn thi khi học sinh chưa nắm vững kiến thức dễ gây hoang mang cho các em.

- Để củng cố và kiểm tra kiến thức sau mỗi bài học, GV nên dùng hệ thống câu hỏi trắc nghiệm ở mức độ biết và hiểu, chọn những câu hỏi kiểm tra được những nội dung kiến thức cơ bản, trọng tâm của bài. Quan tâm giúp học sinh sử dụng hệ thống câu hỏi ôn tập lớp 11 và lớp 12 trên hệ thống ViettelStudy.

- Bám sát ma trận đề và phạm vi nội dung kiến thức đã thể hiện trong kì thi THPT Quốc gia. Tránh yêu cầu học sinh ghi nhớ máy móc những kiến thức, số liệu, ngày tháng...những kiến thức không cơ bản, những mảng kiến thức mà đề thi THPT Quốc gia không đề cập đến.

7. Về hoạt động bồi dưỡng chuyên môn

a. Các chuyên đề

- Việc xây dựng các chủ đề dạy học và kiểm tra đánh giá theo hướng phát triển năng lực, phẩm chất của học sinh; yêu cầu đối với môn Lịch sử ở các trường như sau: mỗi khối lớp xây dựng 01 chủ đề/học kỳ; Các chủ đề dạy học và kiểm tra đánh giá theo hướng phát triển năng lực, phẩm chất của học sinh phải được thể hiện trong kế hoạch dạy học bộ môn và được thống nhất trong tổ/nhóm chuyên môn.

- Trong năm học, mỗi cụm trường thực hiện 01 đến 02 chuyên đề sinh hoạt chuyên môn cho toàn cụm.

b. Sinh hoạt chuyên môn của trường, cụm trường

- *Đổi mới phương thức, nâng cao hiệu quả hoạt động của tổ/nhóm chuyên môn thực hiện theo công văn 5555/BGDĐT-GDTrH ngày 08/10/2014 của Bộ Giáo dục và Đào tạo:*

+ Tập trung đổi mới sinh hoạt của tổ/nhóm chuyên môn thông qua hoạt động nghiên cứu bài học, trao đổi soạn giáo án theo hướng thiết kế các hoạt động học, thống nhất soạn giảng những bài dài, bài khó khó, bài có nội dung giảm tải, bài có kiến thức liên môn với các môn học khác trong chương trình. Tổ/ nhóm cùng nhau thống nhất những nội dung kiến thức trọng tâm cơ bản của từng chương, từng bài, thống nhất các giáo án dự giờ, thao giảng, đề cương ôn tập...

+ Việc dự giờ không chỉ nhận xét giáo viên mà chủ yếu thông qua việc quan sát, nhận xét hoạt động học tập của học sinh để từ đó điều chỉnh việc tổ chức dạy học của giáo viên.

8. Về dạy học lịch sử địa phương

- Thực hiện theo Công văn số 9422/SGD&ĐT-GDTrH ngày 22/9/2015 của Sở GD&ĐT.

- Từ năm học 2013-2014 *dạy học lịch sử địa phương theo bộ tài liệu mới* “Tài liệu LỊCH SỬ HÀ NỘI –CHƯƠNG TRÌNH ĐỊA PHƯƠNG (DÙNG CHO HỌC SINH TRUNG HỌC PHỔ THÔNG)” biên soạn năm 2013. Các trường đảm bảo để giáo viên có tài liệu dạy, học sinh có tài liệu học tập.

- Cần kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của học sinh sau khi học tập lịch sử Hà Nội. Hình thức kiểm tra lịch sử Hà Nội cần đa dạng: kiểm tra miệng, kiểm tra viết 15 phút, kiểm tra 1 tiết, kiểm tra học kì. Nội dung kiểm tra có thể là 1 câu hỏi hoặc một phần nội dung của câu hỏi.

- Sở GDĐT sẽ kết hợp kiểm tra việc triển khai dạy học Lịch sử Hà Nội trong các đợt kiểm tra, thanh tra chuyên môn đối với các cơ sở giáo dục.

- Trong Kế hoạch dạy học các tiết dạy lịch sử địa phương phải được bố trí sao cho tương đồng với lịch sử dân tộc. Lịch sử dân tộc phải được dạy trước lịch sử địa phương. Lịch sử địa phương của quận, huyện chỉ dạy tích hợp với LỊCH SỬ HÀ NỘI, vào các tiết dự phòng, hoặc tuyên truyền bằng các hình thức khác, không dùng thay thế cho các tiết dạy LỊCH SỬ HÀ NỘI.

Trên đây là một số hướng dẫn cụ thể về hoạt động chuyên môn trong năm học 2019-2020. Các trường vận dụng có sáng tạo cho phù hợp với điều kiện thực tế của đơn vị.
